

Stárkovský zpravodaj

číslo 11
srpen
ročník
2023

Stárkov • Bystré • Horní Dřevíč • Chlívce • Vápenka

Z obsahu:

Hasičská soutěž
ZŠ a MŠ Stárkov
Léčitelé ze Stárkova

Vzpomínka na malířku
Svatoňovické papalany
Zprávy z náchodské nemocnice

Nejbližší akce:

2. září 450 let města Stárkova
23. září Katovská třicítka

SLOVO STAROSTY

450 let od povýšení Stárkova na město

Vážení čtenáři, málokterý starosta má to štěstí, aby v jeho funkčním období mělo město, které zastupuje, takto významné výročí, jako je 450 let od jeho povýšení na město. Velice si toho vážím.

Takové výročí nám všem dává možnost ohlédnout se do naší bohaté historie, ve které žijeme, porovnat, jak se naše město v průběhu uplynulých let postupně měnilo a rozvíjelo. Starší z nás si mohou vzpomenout, co vše se stalo a udělalo od posledních oslav v roce 1973, tedy 400 let

od povýšení na město. Je to zároveň také příležitost k zamýšlení kam Stárkov dál posunout, co můžeme vylepšit, změnit nebo doplnit, aby jednoznačně platilo, že stojí za to tady bydlet a žít. Aby to zamýšlení a ohlédnutí do historie nedávno minulé bylo co nepříjemnější, připravili jsme pro vás řadu společenských vystoupení v rámci sobotní oslavy 2. září na náměstí.

V pátek také odhalíme na „Vysáku“ informační tabuli o našem městě a na rozjezd před sobotními oslavami si promítneme v letním kině v táboře film Invalida.

Věřím, že si společně oslavy našeho výročí užijeme, zavzpomínáme a třeba něco nového, čím si Stárkov vylepšíme, naplánujeme.

Petr Urban

KRÁTCE

Poděkování

Rádi bychom touto cestou poděkovali zaměstnancům a hlavně pak panu starostovi města Stárkov za vstřícnost a ochotu k půjčení sálu v budově městského úřadu, za účelem konání našich včelařských schůzí. Jsme moc rádi, že

můžeme tohoto sálu využívat. Moc děkujeme.

Za včelařský spolek Velký Dřevíč

Drahomíra Krchová

Volejbalový turnaj

V sobotu 24. června se konal další volejbalový turnaj na víceúčelovém hřišti u základní školy. Turnaje se

zúčastnilo šest týmů. Hrál se systémem každý s každým, na dva vítězné sety do 15 bodů. Většina zápasů byla na dva sety, ale našly se i napínavé souboje, nerozhodné do konce třetího setu.

Turnaj skončil až ve večerních hodinách.

KRÁTCE

Občerstvení zajišťovali stárkovští hasiči, kterým děkujeme za obsluhu i pestrou nabídku.

Výsledné pořadí:

1. Kulíšci
2. Stará garda
3. Děti z Azkabanu
4. Jívečtí Lvi
5. Kovárna
6. Odpadlíci

Děkujeme i divákům za příjemnou atmosféru a všem hráčům za skvělé výkony a hru fair play.

Marek Šedivý

Vzpomínka na oslavy 400 let města Stárkov

Ve dnech 14. – 16. září 1973 proběhly oslavy 400 let od povýšení Stárkova na město.

Program začínal ohňostrojem z Vysokého kamene, součástí byl jarmark i sportovní aktivity na hřišti. Nechyběly oficiální projevy i taneční zábava v táborové základně, a také nezbytný průvod městem.

Příští číslo zpravodaje přinese rozšířenou vzpomínku na toto výročí.

Místostarosta

BIOODPAD

- ✓ čajové sáčky, kávová sedlina
- ✓ shnilé či plesnivé ovoce a zelenina, slupky ovoce a zeleniny
- ✓ vaječné skořápky
- ✓ zbytky potravin neživočišného původu např. (rýže, brambory...)
- ✓ plevele, zbytky rostlin včetně zeminy, chemicky ošetřené rostliny, tráva, listí, seno, dřevní štěpka, piliny, houby, šišky, jehličí, drobné větvičky, kůra
- ✓ hoblinová podestýlka a trus hlodavců

- × zbytky potravin živočišného původu, kosti, uhynulá zvířata, peří
- × oleje a tuky včetně jedlých
- × velké kusy dřeva a větví
- × pleny, obaly od potravin, sáčky z vysavače, cigarety, kočkolit
- × plasty např. (květináče, pytlíky, umělé květinové dekorace, provázky), papír, sklo, textil
- × kameny, cihly, stavební materiály
- × zbytkový komunální odpad

HASIČSKÁ SOUTĚŽ

Rozhovor s Jiřím Třešňákem, starostou okrsku Hronov

Ve startovním prostoru je připravena kád' s vodou a výkonný stroj. Soutěžní tým má pouze 5 minut na to, aby si připravil veškeré vybavení pro požární útok. Hadice, proudnice, savice a další nezbytné věci musí být správně poskládány, hraje se totiž o centimetry. Pak už se šestice odvážných dobrovolných hasičů postaví na startovní čáru. Rozhodčí vše zkontrolují. Připravit, ke startu, pozor, start. A pak už jen doufat, že všechno zaklapne přesně tak, jak trénovali. Na dodržování pravidel dohlíží se svým týmem Jiří Třešňák, starosta hasičského okrsku Hronov, jehož je Stárkov součástí.

Co všechno můžou diváci dnešní soutěže sledovat?

Jedná se o požární útok s průstřikovými terči, což znamená, že když proud projde jejich středem, zastavíme časomíru. Kád', kterou vidíte tady v té levé části, má 1,5 kubíku vody. Stroje jsou standardní, tzv. „dvanáctky“. Dráha má 90 metrů.

Jak funguje soutěžní systém v hasičském sportu?

Dnes sledujeme okrskovou soutěž. První družstvo potom postupuje do okresního kola do Náchoda a z něj se potom postupuje na kraj. V okrsku Hronov je sdruženo 10 sborů – Malá Čermná, Žďárky, Velké Poříčí, Velký Dřevíč, Bystré, Stárkov, Hronov, Rokytník, Vysoká Srbská a Zlíčko. Okrsek je vždy spádová oblast.

V této podobě můžou fanoušci sledovat soutěže v požárním sportu dlouho?

Ano, je to tak. Požární útok se trénuje a realizuje v této podobě velmi dlouho. Tým má i stejné složení. Akorát se během let změnila jedna věc – voda se dřív brala především z přírodních zdrojů, ale teď se používají kádě.

Co je pro týmy nejdůležitější? Jak se v šesti lidech vyvarovat chyb?

Chyb se dá udělat celá řada. Družstvo musí být dokonale sladěné. Záleží také na stroji, jak je seřízený a jak funguje čerpadlo. Důležitý je i materiál, který družstva používají. Využívají se proudnice a savice určené přímo pro tento sport, ale také ty běžné, které mají SDH ve výzbroji.

Kolik týmů je dnes v ženské kategorii?

V této kategorii máme týmů šest. Pro sbory je to často prestiž mít ženské družstvo, je to vždy o zájmu v dané lokalitě a určité obětavosti. Tréninky jsou velmi náročné a musíte mít čas také na soutěže. Všechno pochopitelně funguje na dobrovolné bázi a ti lidé, které tu dnes vidíte, musí být do toho sportu zapálení.

Jak se v našem okrsku střídají SDH v pořádání soutěží?

V okrsku se vždy dohodneme na valné hromadě, kdo by měl o pořádání zájem. Většinou se někteří z hasičů přihlásí, například v daném roce slaví výročí a spojí to s nějakými oslavami. Velmi kladně dnes hodnotím Stárkov, že je schopný zorganizovat tak krásnou soutěž. Zázemí i dráha jsou vynikající. Je dobře, že se to u vás zase posunulo dál a předpokládám, že soutěž tu není naposledy.

Okrsková soutěž hasičů ve Stárkově

Po několika letech uspořádal Sbor dobrovolných hasičů Stárkov okrskovou soutěž v požárním útoku. V sobotu 20. května 2023 zamířili do areálu v Green Valley nejenom členové hasičských sborů, ale celá řada jejich podporovatelů. Město reprezentovaly hned 4 šestičlenné týmy – Stárkov, Bystré „A“, Bystré „B“ a Bystré – ženy. Nedávno obnovená stárkovská sestava doplněná o několik mladých členů nakonec neslavila jen úspěšné pořadatelské soutěže, ale také první místo, které jí připadlo za nejrychlejší čas 23,32 sekund. Neméně hezké výkony podali i bysterští.

„Mám velkou radost, jsem opravdu šťastný,“ popsal své pocity starosta SDH Stárkov a člen soutěžního týmu Břetislav Pernica. „Nebyl bohužel čas příliš trénovat, ale i přes to se nám povedlo zvítězit.“ Stárkovští hasiči si ještě před závody totiž nechali opravit stroj, se kterým soutěžili. Ten sice přinesl lepší a spolehlivější výkon, ale také méně času na

přípravu. Tým s novým vybavením trénoval poprvé v úterý před víkendovou akcí. Odhodlání bylo možné sledovat i v pátečních podvečerních hodinách, kdy v areálu Green Valley budoucí vítězové poctivě cvičili a ladili detaily (autor článku napočítal téměř desítku cvičných požárních útoků).

HASIČSKÁ SOUTĚŽ

A kdo byl vůbec ve vítězném týmu k vidění? Kromě Břetislava Pernici ještě Štefan Šrejber, Lukáš Prisztavok, Vojtěch Pročko, Lukáš Lokvenc a Luboš Gorgan. „Vzali jsme k nám asi polovinu stárkovského fotbalového družstva. Jsou to mladí kluci, docela jim to běhá. Jen se musí doladit spojování hadic na základně,“ hodnotí Pernica. „Malá chybička ve druhém pokusu požárního útoku byla, měl jsem nějaký problém na rozdělovači. Ten první pokus byl opravdu perfektní a s naším časem jsem moc spokojený.“ Stárkovští hasiči mají být skutečně na co pyšní, nad Malou Čermnou, která se umístila druhá, vybojovali více než dvouvrteřinový náskok.

Bysterští hasiči obsadili na okrskové soutěži se dvěma týmy 4. a 7. místo mužské kategorie. Nutno doplnit, že družstvu Bystré „B“ unikl bronz o pouhých 26 setin. Jak Stárkovskému zpravodaji popsal starosta SDH Bystré Antonín Fiedler, chuť zasoutěžit si v obci stále je. „Máme teď i mladé členy, kteří se snaží v tomto sportu zlepšovat. Pravidelně se scházíme v Bystrém na hřišti, alespoň jednou týdně. Zkouší a piluje se všechno, co tu dnes vidíte.“ V ženské kategorii obsadili bysterské hasičky 5. místo. „Ženský tým stále držíme, všechno jsou to zkušené hasičky. Musím je moc pochválit a samozřejmě také naše hasiče,“ říká o členech SDH Fiedler.

Okrskovou soutěž hodnotili pozitivně diváci i ostatní sbory dobrovolných hasičů. Všechny týmy se snažily zaběhnout co nejrychlejší časy, na místě ovšem nepanovala žádná rivalita. Nejlépe to bylo možné pozorovat v momentech, kdy se při útoku některému z týmů příliš nedařilo. V takovém případě je návštěvníci Green Valley i kolegové podpořili potleskem. Z úspěchu domácího týmu má velkou radost i starosta SDH Bystré Antonín Fiedler: „Fandím moc i stárkovským hasičům, je vidět, že se teď sešla dobrá parta. Všechno to stojí na ochotě tomu dávat volný čas.“

Radost z toho měli v sobotu 20. května i diváci, mezi kterými byly desítky domácích. Pro město to znamenalo další možnost, kde se se sousedy potkat, popovídat si a strávit příjemný víkendový den.

František Šedivý

MAS STOLOVÉ HORY

Sdílení energií už není sci-fi

Výrazné zdražování cen energií v minulém roce je důsledkem skutečnosti, že státy Evropy spotřebovávají mnohem více energií, než si jsou schopny zajistit z vlastních zdrojů. Zároveň drtivou většinu zdrojů fosilních paliv vlastní státy s nestabilním politickým režimem.

Neutěšená energetická situace minulého roku proto vzbuzovala mnohé otázky: Jak zvýšit naši energetickou soběstačnost a především, jak snížit své výdaje za energie? Řešením je výrazně zredukovat spotřebu energií a efektivně využívat místní dostupné zdroje energie, zejména ty obnovitelné.

Chystaná legislativa v oblasti energetiky do těchto úvah přinese nový prvek, totiž umožní fungování komunitních energetických společenství. Ta by zapojeným obcím, firmám i domácnostem zajistila přístup na energetický trh, umožnila by jim aktivně se podílet na výrobě elektřiny a získat tak nad svou energetickou situací kontrolu.

S touto vidinou MAS Stolové hory iniciovala založení spolku Energetická komunita Stolové hory. Ustavující zasedání proběhlo ve Velkém Poříčí na konci května. Základním praktickým přínosem nového spolku je umožnit svým členům mezi sebou sdílet přebytek vyrobené energie, čímž by došlo k maximalizaci využití v regionu vyrobené energie. Tím se také sníží účty za energie.

Jestliže máte zájem i Vy hledat a využívat příležitosti, které dnešní doba v oblasti hospodaření s energiemi přináší, jestli máte odvahu nad systémem zajišťování energií v Česku přemýšlet zcela novým způsobem a být průkopníky v této oblasti, ozvěte se nám.

Pavel Rejchrt
MAS Stolové hory

VZPOMÍNKA NA MALÍŘKU PANÍ JULII WINTEROVOU – MEZEROVOU

Letošní rok je bohatý na výročí. Jak už v minulém čísle SZ připomněl pan Adolf Linhart, tak kromě 450 let povýšení Stárkova na město i 110 výročí elektrifikace Stárkova. Také si připomeneme smutné 40 výročí vyhoření Dřevěnky. Fotbalisté oslaví 50 výročí od historicky prvního postupu Sokola Stárkov do I.B. třídy Východočeského kraje. O tom by se měl občan více dozvědět v Almanachu, který připravuje Městský úřad k výročí povýšení Stárkova na město. Já bych chtěl dnes připomenout jiné výročí a to 130 let od narození malířky Julie Winterové – Mezerové.

Bylo to na začátku 60. let minulého století, kdy paní malířka Mezerová jezdila do Stárkova na letní byt. Ubytovala se na náměstí v domě čp 80 (vyhořel v r. 1998) v podkrovní místnosti. Tehdy v tomto domě bydlela paní Marie Čepelková, která se do Stárkova přistěhovala v r. 1957 z Prahy. Lze tedy předpokládat, že obě dámy se znaly už z Prahy. Paní Mezerová

měla v Praze ateliér. Když p. malířka bydlela ve Stárkově, intenzivně pracovala. Chodila kolem nás malovat ke kapličky. Zdravil jsem ji a krátce pohovořil, ale nikdy mě nenapadlo vzít foťák a ji při práci vyfotografovat. Byla to už starší dáma, ale statečně nesla stojan a další malířské potřeby až nahoru. Luční kvítí, to bylo její doménou.

Při pobytu ve Stárkově se paní malířka stravovala v pohostinství Jednota u Prachařů. A tam právě vzniknul tento obraz. Není datován.

Tehdy na lukách kolem kapličky kvetly velké plochy lupinu – vlčí bob. A to byl cíl její tvorby. Škoda, že se toto kvítí z přírody vytrácí. Věnovala se také figurální tvorbě i prostředí kde žijí lidé. Několik obrazů věnovala městu Stárkovu. Jeden visel několik let v kanceláři starosty pana Pernici, druhý stále visí na sále městského úřadu. Paní

Čepelková zemřela v r. 1968 a tak paní malířka přestala do Stárkova jezdit.

A jaká to byla významná malířka z našeho regionu svědčí její životopis, který zde krátce uvedu.

28. února 1893 se manželům Winterovým narodilo v Úpici první ze čtyř dětí, holčička křtěná Juliána. Matka Marie byla z rodiny úpického perníkáře Prouzy a otec František Winter pocházel ze Stárkova. Byl to textilní úředník. Dětství prožila v Úpici a protože se dobře učila a projevil se její výtvarný talent začala studovat na hradeckém lyceu. Potom následovala Uměleckoprůmyslová škola v Praze. V r. 1919 se provdala za Aloise Mezeru. Spolu pak procestovali řadu zemí. Ze svých cest si odvážela množství črt, kreseb i fotografií. Pražský Obecní dům byl místem, kde Julie poprvé vystavovala. Nejvýznamnější zlom v její kariéře byla cesta do Paříže v r. 1923. Malá Fabrova galerie byla místem, kde paní Mezerová představila svoji tvorbu. Měla velký úspěch. Zúčastnila se též reprezentativní výstavy československého umění v muzeu Jue de Paume, kde kromě Mezerové vystavovali i Kupka, Šíma, Čapek, Zrzavý, Kremlička, Špála a Filla. Její tvorba zaznamenala velký ohlas, a tak měla Julie otevřené dveře na Podzimní pařížský salon, kam se opakovaně vracela. Válečné a poválečné období

bylo plné smutku. Julie se postupně rozloučila se svou maminkou, otcem i manželem. Děti neměla. Tíhu života dovršil převrat v r. 1948, ten pro malířku znamenal

přerušení kontaktu s vnějším světem. Nový režim ji tvrdě připomínal kontakty s paní Hanou Benešovou a dalšími prvorepublikovými osobnostmi. V r. 1958 díky přátelům v zahraničí se Julii podařilo vycestovat na Expo do Bruselu. V 60. letech, v době uvolňování, vystavovala v několika městech naší republiky. Došlo na Úpici, Trutnov, Českou Skalici, Karlovy Vary nebo Žamberk. V r. 1968 bylo Julii Winterové – Mezerové propůjčeno za celoživotní malířskou tvorbu Vyznamenání za vynikající práci. Množství obrazů malířka rozdala, určitě také proto, aby rozdávala radost, některými obrazy platila za služby jí prokázané. Paní malířka Mezerová se dožila požehnaného věku 87 let. Zemřela 2. května 1980 v Trutnovské nemocnici.

Prameny:

Zborník Julie Winterová – Mezerová, vydaný Městským muzeem JWM v Úpici

Fotografie malířky – tamtéž

Obraz Pohled z okna na radnici – soukromá sbírka Ludi Hánové

Obraz Pohled severním směrem – Městské muzeum a galerie JWM v Úpici

Kniha evidence domů a bytů – Městský úřad Stárkov

Velké poděkování patří paní Evě Šlegrové, kurátorce Městského muzea a galerie JWM v Úpici za cenné informace.

Mojmír Bárta

SVATOŇOVICKÉ PAPALANY

Vzpomínka na Stárkov - procesí do Svatoňovic.

Bylo nedělní ráno, já jsem celou noc špatně spal. Má se jít ke Svatoňovic ke studánce — procesí věřících. Taková procesí se dříve konala často, ne pouze do Svatoňovic ale také do Vambeřic v Prusku. Šlo mnoho lidí, ne však všichni kvůli vodě ze studánky anebo pro obrázek z kostela vedle, mnozí si udělali jenom výlet.

Slunce právě vylézalo vedle Ostaše a to už přicházela do světnice naše stará babka, aby nás postavila na nohy a popohnala. Měla už šálu a říkala, že je ještě pěkná zima. Stará babka už mnoho vyprávěla o Svatoňovicích. Mnohé vyprávěla, když jsme seděli u kolovrátku, když ona vedla přízi a já točil klikou.

Někdy příze vyskočila z vřetýnka, když se zamotala někde v prostředku. Můj táta hledal hůl v šatníku a tak jsem věděl, že to bude dlouhá cesta. Také jsme hned vyrazili, všichni byli hezky ustrojení, také ti, které jsme na cestě potkali. Byli mezi nimi i tací, kteří měli mezi prsty růžence. Pravé procesí to nebylo, v čele nešli ministranti se zvonečky na kříži. Ale sešlo se mnoho lidí, když jsme přišli na náměstí. My jsme šli nahoru po Černé ulici přes Cibulové náměstí podle Henschlů až na Pražskou. Ze všech směrů přicházeli lidé. Každý podával každému ruku a hovory začaly. Ta hromada lidí bzučela jako včelí roj. Po krátké době se vytvořily samé malé skupinky. Ti, kteří si měli o čem povídat, se dávali dohromady. My děti jsme poskakovali po mezích příkopu nahoru a dolů, když jsme vyšli ze Stárkova a šli přes Bystře a Chlívce. Ženský nám nadávaly, že si zašpiníme boty, když poskakujeme po příkopě. Když jsme pak za Chlívce přišli do zkamenělého lesa, všichni měli najednou plno řečí. Ležely tady zkamenělé stromy mezi vysokými smrky a byla tady dost tma. Všude jsme viděli zkamenělé dřevo, v každá zahrádce ležel nějaký kus pro ozdobu. Tak velké kusy jsem ale nikdy neviděl.

Potom jsme přišli do Odolova, slunce krásně svítilo a lidi u chaloupek na nás koukali, ale nikdo ani nepromluvil. Byli to Češi, oni nám nerozuměli a my jim taky ne. No, co taky měli říkat, určitě si mysleli, že jdeme na procesí. Na jámě pracovali, když jsme procházeli kolem. My děti bychom tady nejraději zůstaly, to bylo něco. Z velké díry vyjížděly malé vláčky a každý vozík byl naplněný uhlím.

Dráty, koleje, kouř a pára byly všude. Vypadalo to jak u Reichlů o Vánocích, když za oknem jezdil vláček. Ženy na nás volaly, ať už jdeme, že se jde dál. Kolem nás to pak bylo nějak cizí. Až když jsme uviděli první chalupy, to byly Svatoňovice!

Nejdříve se šlo poslušně do kostela. No, to bylo lidí a všichni koukali dopředu. My děti jsme nemohli nic vidět, kolem nás byly jenom nohy, šaty a kalhoty. Nikdo se na nás nepodíval. Přišli jsme z takové dálky a nikdo si nás nevšiml a já jsem myslel, že po nás budou všichni koukat, protože jsme přišli ze Stárkova až do Svatoňovic. Nikomu jsem taky

nerozuměl. Pomalu jsem dostával strach a přilezl jsem blízko k mamince a babce. Potom mě vzal táta do náruče a ukazoval dopředu. Nejdříve jsem kvůli samým lidem nic neviděl, potom jsem ale uviděl ministranty a hodně svíček vedle oltáře. Když obřad skončil, protlačili jsme se skrz lidi dopředu ke svíčkám. Můj táta ukazoval na nějaký obrázek a říkal něco o zázraku a svatým, já jsem ničemu nerozuměl, o čem mluvil. Pak jsme šli zase ven, před kostelem to vypadalo jako u nás o posvícení. Stály tady boudy a divadlo tady bylo taky. Ted' jsem se poprvé zeptal na papalany. Och, ty papalany, můj bože. Ty jsi šel procesí kvůli papalanům! Moje maminka a babka se smály přes celý obličej. Ty dostaneš tvoje papalany, Svatoňovice bez papalanů, to není procesí, nejdřív ale musíme ke studánce! Nebylo to daleko, hned vedle kostela, ze zdi čůrala do kašny, jako u nás doma na náměstí. Mnoho lidí mělo s sebou láhve a plnili je tou vodou. Můj táta řekl: tady máš 50 haléřů a hod' je dovnitř do vody.

Asi jsem to nepochopil, „padesát haléřů tady hodit do vody?“ zeptal jsem se ještě. Když jsem se pak ještě pořádně podíval, tak jsem viděl, že tam bylo hodně naházených peněz, červené a stříbrné mince. „No tak je tam hod' a budeš mít vždycky štěstí. Já jsem ale zase myslel na papalany, kolik by jich za to bylo? No, to je jedno, žbluňk a bylo to vevnitř. Kýval se sem a tam, jako by se radoval z toho, až spadne na dno. Moje máma a babka taky naplňovaly láhve. „Tak a ted' je to tak daleko, ted' musíme koukat, abychom dostali papalany“, prohlásil můj táta. Šli jsme k boudám a poohlídli jsme se tady, opravdu všechno se tady dalo koupit, jako na Stárkovské pouti. Byl tu turecký med, bačkory, pucláky, růžence a modlitební knížky. Ty byly tak malé, že písmenka nebyla skoro ani vidět. Já jsem měl v hlavě jenom papalany, nic jiného mě nezajímalo. A když jsme zase stáli před nějakou boudou, vykřikl jsem „papalany“. Ta stará babka, co stála za pultíkem, se na mě podívala a smála se. „Papalany“, to jsem jí rozuměl, ale to ostatní ne, mluvila česky. Táta jí přitakal, a ta babka vzala kornout a malou lopatkou ho naplnila. Ted' jsem měl mé papalany, znal jsem je už z období vánoc, jsou to perníkové ořechy, ale Svatoňovické papalany jsou mnohem lepší. Kornout jsem strčil do kapsy a myslel jsem na to, že ted' musíme zase domů, do Stárkova, koukal jsem sem a tam — celou cestu zase pěšky domů. Pro malé nožky to byla těžká cesta, táta mě často nesl. Na Svatoňovické papalany jsem nikdy nezapomněl, ani na studánku, obrázky, kameny a cesty také ne.

Walter Sommer

Poznámka překladatele: Papalany je v místním broumovském nářečí označení pro malé perníčky s různou polevou. Ve spisovné němčině Pfeffernusse = perníkové ořechy

Přeložil Vilém Friede

LÉČITELÉ ZE STÁRKOVA

Psal se rok 1838. Ve Stárkově v chalupě č.10 se narodil Josef Klemmer. Matka Františka pocházela z Červeného Kostelce, a jeho otec Jan ze Stárkova, kde se vyučil jako paprskář (vyráběl paprsky k tkalcovským stavům). Tomuto řemeslu se vyučil i syn Josef, ale jeho životním posláním se stalo léčit a pomáhat nemocným lidem.

Podle dostupných informací se v Dušnikách v Kladsku posléze vyučil ranhojičem. V době jeho dětství se začíná mezi obcí Bystré a Stárkov těžit uhlí. Práce v dolech byla těžká a nebezpečná, docházelo k častým úrazům, a právě Josef se věnoval hlavně léčení horníků. Ovšem léčil i ostatní pacienty od dětí až po dospělé. Masti si vyráběl z kozího mléka v květnu stlučeného, do něhož přimíchal odvary různých léčivých rostlin.

V květnu roku 1883 se mu narodila dcera Žofie o které je další příběh.

Obětavý a nezištný Josef Klemmer za svůj život vyléčil tisíce lidí. Zemřel jako prostý člověk dne 4. 8. 1926 ve svém rodném Stárkově.

Příběh Žofie Klemmerové — Jiráskové.

Žofie se narodila ve Stárkově, a letos 13. 5. tomu bylo právě 140 let.

Vyrůstala v rodném domě se svými dvěma sestrami. Její léčitelské schopnosti se u ní projevovaly již v mládí. Většinu znalostí získala od svého otce. Po nějakém čase pak jako provdaná Jirásková má své hlavní působiště na chalupě v Zálesí u Hronova.

Za podstatný mezník v jejím léčitelském působení je možné považovat vyléčení otce hronovského lékaře MUDr. Josefa Krále. Jednalo se o těžký úraz páteře, se kterým si řada specialistů nevěděla rady. Léčebná procedura paní Jiráskové byla i přes velmi nepříznivé prognózy nakonec úspěšná. MUDr. Josef Král jí poté vyjednal odborné přezkoušení v Praze, završené udělením masérské koncese. I pak babí Jirásková, jak se jí v Hronově říkalo a jak se na ní vzpomíná, léčila zdarma a peníze, které jí vděční pacienti nechávali, dávala na dobročinné účely. Mezi její klienty patřili jak obyčejní lidé ze sousedství, tak vzdálených částí Čech, Moravy nebo Slovenska. Léčila zlomeniny, pohmožděny, bolesti uší, problémy s páteří. O svých prstech říkala: To jsou mé rentgeny.

Na závěr vzpomínka paní Jany Krmašové, příbuzné z Velkého Poříčí.

Jsem nejstarší příbuzná Žofičky Jiráskové ze Zálesí - úředně koncesované masérky - ona mě vlastně provdala do zdejšího kraje. Bydleli jsme v Praze a příbuzní odsud k nám jezdili a někdy u nás i přespávali. Jednou k nám tetička Jirásková přivedla úmyslně i Krmašovi, a tak jsem poznala svého budoucího muže. Koncem války bylo v Praze plno uprchlíků z východu i s malinkými dětmi, razi-

na ulicích, domovní prohlídky, na nádražích vojáci z fronty i vězňové, a tak jsem chtěla z Prahy pryč na venkov, do klidné přírody. Tak jsem se dostala do kraje svých předků. Krmašovi se seznámili s tetičkou Jiráskovou tak, že si má budoucí tchyně zlomila ruku a vyhledala pomoc v Zálesí. Musela denně cvičit a tetička jí prohmatávala ruku, jestli kosti správně srůstají. Tchyně pak pořád celý život mimoděk házela rukou, jako když cvičila zlomeninu. A v legraci říkávala, že si musela zlomit ruku, aby se syn oženil. Chodívala jsem do Zálesí a pak i s dětmi a tak jsem byla mnohdy svědkem tetiččiných praktik. Mimo masáže také hodně dbala na cvičení. Jednou ukazovala mladé paní, jak má opatrně cvičit s nožičkou miminka. A mladá paní říkala, že už je znát výsledek. Jednou v neděli přišel občan, který šel kolem procházkou, špatně se vyspal a stěžoval si, že nemůže otočit hlavu dozadu. Tetička mu beze slova zakroutila krkem a on radostně odcházel. Jedné dívce zprostředkovala jakousi hrazdu, aby na půdě cvičila pro rovná záda. Jednou přišla stará babička, která v lese hledala houby a nějak si pohmoždila nohu. Sama se přiznala, že si sundala boty a chodila bosa. Tetička si dala na klín ručník, vzala nohu staré paní, namazala jí mastí, kterou měla vždy v zásobě a nohu jí napravila. Tetička ordinovala v každé době a za všech podmínek, aby lidem pomohla, což bylo její zálibou. Jednou napravovala a masírovala i v neděli na kostelních schodech.

Tuto schopnost měla v genech po svém otci, o kterém se píše v knize „Vývoj hornictví na Svatoňovicku“:

„Byl-li havíř nemocen doma s pohmožděninou nebo zlamaninou, obrátil se na ranhojiče Klemmera ze Stárkova. Dotyčný, ač rodem Němec, měl za ženu Češku a národnostního rozdílu neznal. Živnost ranhojičskou, které byl řádně vyučen ...provozoval jako vedlejší zaměstnání...i u dětí léčil vykloubení kostí, záda, často i zastaralé věci. Při tetiččině pohřbu lidé říkali: „To bude mrzáků“. Doba nyní pokročila, existují kvalitní léčebné metody, kvalitní přístroje, ale tehdy byla tetička Jirásková pro tento kraj požehnáním. Doslovný přepis, který napsala paní Jana Krmašová.

Použito „Léčitelství na Náchodsku“

Texty: Mgr. Vladimír Svatoň

PSÁNO DÁVNO O STÁRKOVU

BROUMOVSKO - červen 1947

Starkov.

Dne 1. června vypukl požár v tkalcovně fy Wolf v národní správě. Škoda, způsobená požárem se odhaduje na 200.000 Kčs. Po malé úpravě poškozeného elektrického vedení byl provoz v závodě zahájen. Střežme národní majetek — budme opatrní. Vzniklé škody se těžko nahrazují.

Starkovsko - červenec 1947

Týden dětské radosti v Bystrém, smutný týden ve Starkově.

Pochvalujeme. Že MRO, RS a škola v malé obci Bystrém za přičinění p. učitele Hájka uspořádaly našim dětem — ale i velkým- opravdu radostný dětský den. Za bohatý program, který jsme shlédli a slyšeli, se nemusí stydět ani město. Národní tance, česká a moravská beseda střídali se v plynulém toku s dramatickými výstupy a recitacemi a to vše doplňovaly dobré zábavní podniky k obveselení všech. Přejeme p. učiteli Hájkovi hodně zdaru v dalším jeho práci a pochopení veřejnosti, aby osvěta v Bystrém trvale zdomácněla.

I p. učitelům ve Starkově přejeme, aby také oni si v příštím roce našli chvílku pro veřejnost a pochopení pro radost dětí. Těšíme se na příjemné překvapení. Pomozte nám budovat nový lepší život v našem pohraničním městečku. Budeme vám vděční a získáte také srdce nás všech.

Jeden z občanů.

VÝROČÍ NAŠICH SPOLUOBČANŮ

Helga Peková	90 let
Rostislav Hroza	80 let
Jaroslav Kaněra	75 let
Veronika Patrná	75 let
Jindřiška Raková	75 let
Ludmila Miewaldová	75 let
Jaroslav Šťastný	75 let
Milan Vajsar	75 let
Dagmar Lajerová	70 let
Emília Venclová	70 let
Jaroslav Petrák	70 let
Helmut Schreiber	70 let
Alena Frindtová	70 let
Oldřich Ospalík	65 let

Blahopřejeme.

ZPRÁVY Z NÁCHODSKÉ NEMOCNICE

Aktuální informace z Nemocnice Náchod

Vše se připravuje na podzim letošního roku, kdy by měla pod taktovkou Královéhradeckého kraje začít výstavba nového urgentního příjmu v přízemí ambulantního pavilonu, nové vstupní haly a také předprostoru s dalším rozšířením možnosti parkování. Stavbě budou muset dočasně ustoupit zdravotní provozy v přízemí a v prvním patře ambulantního pavilonu, pro které se již nyní chystají dočasné prostory v pavilonu B a D. Z těchto dvou pavilonů se již proto ozývá zvuk stavebního nářadí. S budoucími stavebními pracemi souvisí také přesun magnetické rezonance ze stávajících prostor do pavilonu K, kde je od počátku s magnetickou rezonancí počítáno. Upozorňujeme proto, že bude magnetická rezonance během čtyř červencových týdnů mimo provoz a od srpna ji najdete v pavilonu K. V uplynulých týdnech jsme dělali vše proto (včetně pracovních sobot), abychom zmenšili počet žádostí na vyšetření na minimum. Předpokládáme, že počátkem září dojde k přesunu chirurgických a ortopedických ambulancí a také

ultrazvuků a ORL do náhradních prostor. Vše označíme, přesto, prosíme, dbejte zvýšené pozornosti. Děkujeme! Přejeme Vám krásné léto bez úrazů a načerpání nových fyzických i psychických sil.

Vaše náchodská nemocnice.

MAGNETICKÁ REZONANCE

Magnetická rezonance v náchodské nemocnici je v nových prostorách

Upozorňujeme všechny pacienty, že magnetická rezonance náchodské nemocnice je nově přesunuta do přízemí pavilonu K. Nejjednodušší přístup je přízemím pavilonu A (ambulantní pavilon), ze kterého vede podzemní spojovací chodba do pavilonu K. Magnetická rezonance je umístěna spolu s CT a RTG hned za touto spojovací chodbou.

Přesun magnetické rezonance byl posledním krokem postupného přesouvání pracovišť radiodiagnostického oddělení do nových pavilonů náchodské nemocnice. Přístroj se stěhoval ze staré budovy D. Váží kolem 5 tun a potřebuje 600 kg tekutého helia. Navíc je velmi citlivý na manipulaci a otřesy. Nebylo tedy možné ho pouze „na kolečkách“ přesunout jinam. Naopak. Aby se mohl přesun uskutečnit, bylo zapotřebí vybourat část stěny budovy D, vytáhnout přístroj

ZPRÁVY Z NÁCHODSKÉ NEMOCNICE

ven a jeřábem ho přemístil na nákladák, který ho převezl do vnitrobloku dolního areálu. Po převezení se přístroj a jeho další potřebné části spustily opět jeřábem skrz světlík do budovy K. Jsme rádi, že vše klaplo a přístroj už je na svém místě. Přístroj je v době psaní příspěvku ve zkušebním provozu. Od přelomu srpna a září by měl opět sloužit plně pacientům.

Odběrová místnost

Rádi bychom Vám připomněli, že můžete k odběru Vaší krve využívat odběrovou místnost na náchodské poliklinice (vedle městského úřadu), která je otevřená každý všední den 7–11:30. Nově Vám nabízíme orální glukózo-toleranční testy.

Předporodní kurzy a šátkování

Milé budoucí maminky, stále je u nás možnost využití těhotenského cvičení, předporodních kurzů a šátkování. Naše zkušené a milé porodní asistentky Vám ukáží mimo jiné jak na správné držení těla, odbourání bolesti zad nebo zlepšení dýchání a jeho kvalitní využití při porodu. Na předporodním kurzu (s Vaším partnerem či bez něj) pak proberete přípravu na porod, Vaše porodní přání, fáze porodu i období bezprostředně po něm, ale také období šestinedělí. Na jednotlivé kurzy se můžete přihlásit na tel. čísle: 722 972 966. Budeme se na Vás moc těšit.

Metabolická ambulance trutnovské nemocnice je centrem pro biologickou léčbu hypercholesterolemie

Jedno ze tří specializovaných center pro biologickou léčbu familiární hypercholesterolemie v Královéhradeckém kraji je v Oblastní nemocnici Trutnov. Metabolická ambulance pod vedením primářky Lucie Šolcové nabízí svým pacientům nejnovější léčbu inhibitory PCSK9. Je určena lidem, kteří jsou ohroženi infarktem či mrtvicí a běžně předepisovaná léčba u nich nezabírá, anebo ji netolerují.

„Inhibitory PCSK9 jsou lidské monoklonální protilátky, které jsou vyvinuty tak, že se dokáží navázat na cílové látky v těle, tzv. PCSK9, které ovlivňují schopnost jater přijmout cholesterol, a tak snižují hladinu „špatného“ – tzv. LDL – cholesterolu v krvi. Tento rizikový cholesterol se usazuje na stěnách cév a způsobuje aterosklerózu, která následně může vést k srdečně-cévním příhodám. Léčba je určena pacientům, kteří jsou ve vysokém srdečně-cévním riziku, tedy například po opakovaném srdečním infarktu nebo mozkové příhodě v časném věku. V naší dispenzarizaci a léčbě máme pacienty, kteří například do 40 let věku prodělali i tři srdeční infarkty,“ popisuje primářka oddělení klinické biochemie MUDr. Lucie Šolcová a dodává, že tito pacienti mají vysoký cholesterol i přesto, že užívají doporučené léky – tzn. maximální dávku statinu v kombinaci s ezetimibem.

Druhou indikovanou skupinou pro biologickou léčbu jsou lidé s tzv. heterozygotní familiární hypercholesterolemií – onemocněním na genetickém podkladě, kde se vysoce intenzivní léčbou nedaří snížit LDL-cholesterol pod požadovanou kritickou mez tak, aby se účinně zamezilo riziku následných srdečně-cévních komplikací. A současně je možné biologickou léčbu uplatnit i u pacientů, kteří klasickou léčbu netolerují dobře – mají bolesti svalů, které se objevují po nasazení různých lékových skupin

statinů i ezetimibu, a zároveň splňují kritéria k zahájení biologické léčby. Pacienti, pro které je léčba vhodná, pak přicházejí do metabolické ambulance Oblastní nemocnice Trutnov k posouzení zahájení této léčby, která obnáší aplikace léčiva formou podkožní injekce jednou až dvakrát měsíčně.

Po letech zase žijí bez bolesti

„Během sedmi let, kdy jsem se kvůli nefunkční štítné žláze léčila na zvýšený cholesterol jsem se neustále trápila intenzivními bolestmi svalů na nohách, které byly způsobeny léky. Ačkoliv jsem vyzkoušela několikery léky, všechny se stejným výsledkem. Nyní jsem konečně bez bolesti a cholesterol mi klesl o více než 40 %,“ popisuje sedmdesátiletá pacientka Dana D. Stejný efekt léčby potvrzuje i Jiří N., který má za sebou ve svých 54 letech věku již dva infarkty. Klasická léčba na snížení cholesterolu mu způsobovala velké bolesti a trhání svalů. „Nebyl jsem schopný plnohodnotně fungovat, chodit do práce mě nesmírně vyčerpávalo, přidávaly se další zdravotní problémy. Biologická léčba nemá vedlejší účinky, cítím se dobře a cholesterol mám v požadovaných hodnotách,“ dodává.

Podmínky pojištění jsou přísné, léčbu je možné hradit i jako samoplátce

Léčba monoklonálními protilátkami je nákladná a zdravotní pojišťovny proto trvají na splnění přísných kritérií. Ne všechny pojišťovny navíc uzavírají smlouvu se všemi certifikovanými centry. V trutnovské nemocnici proto mohou novou léčbu využít pouze klienti Oborové zdravotní pojišťovny, Zaměstnanecké pojišťovny ŠKODA a Zdravotní pojišťovny ministerstva vnitra.

Ostatní mohou zvážit přechod k jedné z těchto pojišťoven, anebo si léčbu hradit jako samoplátci. V tom případě však musí počítat měsíčně s částkou cca 8 tisíc korun.

„Mé zkušenosti s léčbou inhibitory PCSK9 jsou velmi dobré. Zpravidla dochází u pacientů k poklesu LDL cholesterolu alespoň o 40 procent, u někoho i více. A tak ke snížení srdečně – cévního rizika. Kontrola účinnosti léčby je zároveň kritériem pojišťoven, proto pacienti chodí po třech měsících na odběr krve. Pokud by nedošlo k dostatečnému snížení LDL cholesterolu, léčba by nadále nebyla pojišťovnou podporovaná. V tom případě si ovšem pacient může lék hradit nadále jako samoplátce,“ dodává primářka a doplňuje, že samotné podání injekce nestačí. Svým pacientům doporučuje také dodržování nízké cholesterolové diety a pokud je to možné, také dostatečný pohyb – pravidelné procházky, nordic walking, plavání či jiné pohybové aktivity. U lidí, kteří nejsou pohybově omezeni, pomáhají také posilovací aktivity.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA STÁRKOV

Uteklo to jako voda a školní rok 2022/2023 skončil. Místo běžek a bruslí nás čekaly další akce a my vám je rádi představíme. Jistě jste si všimli velikého červeného kamionu parkujícího na konci března na náměstí. Přivezl nám pro naše žáky ukázkou moderní techniky, vyzkoušeli jsme si programování tiskárny, 3D tisk a práci s pneumatickým tlakem.

V dubnu naši nejmenší zdárně zakončili kurz plavání v náhodském bazénu. Tento kurz absolvují žáci z I. stupně každý rok, postupně si osvojují základní plavecké návyky a na konci kurzu získají „mokrý vysvědčení“ a ti nejlepší i věcné ceny.

Letos jsme si pro rodiče připravili novinku, tzv. rodičovské kavárničky. Jsou to vlastně besedy se zajímavými hosty. Tento rok jsme pozvali školní psycholožku P. Liškovou, která si s rodiči povídala o radostech a strastech výchovy dětí, a druhým hostem byl por. Mervart, který si s rodiči povídal o nebezpečí internetu. Zájem a účast rodičů byla hojná a my hodláme v této nové tradici pokračovat i v dalším roce. Na Den Země proběhl tradiční úklid města a okolí - kupa pytlů s odpadky naznačovala, že to bylo opravdu potřeba.

Červen se nese tradičně v duchu školních akcí a výletů - žáci 2. stupně splouvali na raftech řeku Labe ze Dvora Králové až do Kuksu a i přes nepřízeň počasí jsme si výlet opravdu užili. První a druhá třída podnikla třídní výlet do Krkonoš na chatu Purkyně. Přestrojeni za vikingské navštívili Relax park a také si vyšlápli až k Tetřeví boudě. Do Liberce

zamířili žáci 3., 4. a 5. třídy, kde navštívili akvapark a vědecké muzeum s interaktivními vzdělávacími expozicemi, ukázkami a experimenty.

Předposlední týden v červnu patří sportu, a tak nás čekal střelecký den, florbalový turnaj a žáky druhého stupně i turnaj ve stolním tenisu a volejbalu. Školní olympijské hry jsou už naší tradicí - devátáci se převléknou za řecké bohy a bude se zápolit v různých sportovních disciplínách.

Na závěr školního roku jsme se rozloučili v místním kině, kde byli

vyhlášeni vítězové sportovního týdne a kde jsme shlédli vystoupení, která si pro nás jednotlivé třídy připravily. Ještě bychom vás rádi pozvali k nám do školy v rámci oslav 450. výročí povýšení obce Stárkov na město. V tento den můžete navštívit naši školu, naše nové hřiště, podívat se do tříd a připravujeme pro vás i možnost vyzkoušet si u nás různé aktivity.

Šárka Semeráková

Město Stárkov
vás srdečně zve na

Putoření Kino

promítáme

INVALIDA

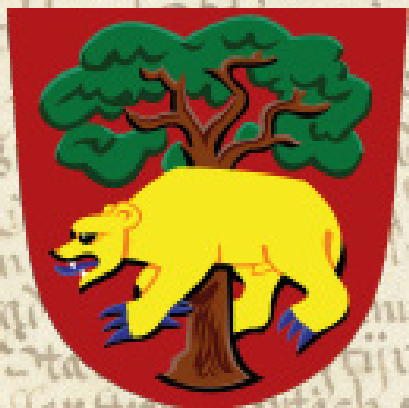
1. 9. 2023

Tábor pod Vysákem
Začátek po 20:00 hod.

Vstupné dobrovolné

Děky a dobrou náladu s sebou.
www.putořnikino.cz

MĚSTO STÁRKOV POŘÁDÁ

Oslavy 450. výročí povýšení Stárkova na město

PÁTEK 1. ZÁŘÍ

- 18:00 Odhalení informační tabule vytvořené zásky ZŠ Stárvkov na vyhlídce Vysoký kámen
21:00 Promítání v letním kině v Táboře pod Vysákem

SOBOTA 2. ZÁŘÍ

Hlavní program (podium na náměstí):

- 9:30 Vystoupení ZŠ a MŠ Stárvkov
9:45 DS Medvěd Stárvkov – pověsti
10:45 Kouzelník Miloš Malý
11:30 Mažoretky Náchod
12:00 Koncert skupiny Slavenáci (1. část)
14:00 Oficiální projevy
14:30 Koncert skupiny Slavenáci (2. část)
16:00 ZUŠ Police nad Metují
17:00 Koncert skupiny Houbyzle
19:00 DS Medvěd – Střípky z historie
19:30 Koncert skupiny Bumble Bee Band
22:30 Ohnivá show Inferno
22:45 Koncert skupiny Kat Band

Doprovodný program:

- Jarmark na náměstí od 9 hodin
Historická procházka v 10 hodin
Dny otevřených dveří:
ZŠ Stárvkov 9:00 – 13:00
MŠ Stárvkov 9:00 – 13:00 a 15:00 – 18:00
Městská knihovna 9:00 – 13:00
Výstava v kině 9:00 – 20:00
Mlýn Dřevíček 9:00 – 13:00
Hřiště 9:00 – 13:00 a 15:00 – 18:00
Kostel 9:00 – 13:00
Občerstvení – stánky na náměstí
Restaurace ve školní jídelně
Mše v 18:00 v kostele sv. Josefa

PARKOVÁNÍ V TÁBOŘE POD VYSÁKEM, VÍCE INFORMACÍ NA WWW.STARKOV.CZ
TĚŠÍME SE NA VAŠI NÁVŠTĚVU